

УДК 338.33

ELEMENTS FORMATION OF ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MANAGEMENT MECHANISM AT ENTERPRISE ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Shpak Ya. O. / Шпак Я. О.

PhD Student / аспірант

Ternopil National Economic University, Ternopil, Lvivska 11, 46009

Тернопільський національний економічний університет, Тернопіль, вул. Львівська 11, 46009

Анотація. Стаття присвячена поглибленню розуміння про формування елементів організаційно-економічного механізму управління підприємством. Досліджено підходи до класифікації елементів організаційно-економічного механізму управління діяльністю підприємства. Виокремлено чинники формування елементів організаційно-економічного механізму управління підприємством. Запропоновано розглядати внутрішні і зовнішні чинники як елементи організаційно-економічного механізму. Проведено систематизацію і класифікацію елементів організаційно-економічного механізму управління підприємством за такими критеріями, як: організаційні елементи, економічні елементи.

Ключові слова: організаційно-економічний механізм, управлінська діяльність підприємства, зовнішнє середовище, внутрішнє середовище.

Вступ.

Організаційно-економічний механізм управління підприємством є складним багатогранним поняттям, розуміння та розкриття сутності якого доповнюється значною кількістю відповідних елементів. Організаційно-економічні процеси на підприємствах стосуються кожного напрямку їх функціонування у ринковому середовищі та вимагають врахування сукупності різноманітних факторів для забезпечення сталих рівнів прибутковості та конкурентоспроможності. Управління підприємством є складним завданням для власників бізнесу та обраного керівного складу, діяльність яких здійснюється у єдиному організаційно-економічному механізмі функціонування підприємств у ринковому середовищі. Саме керівний склад підприємства повинен враховувати елементний склад організаційно-економічного механізму з метою досягнення результативності управлінських рішень.

Організаційно-економічний механізм управління підприємством складається із сукупності різних елементів, які мають як теоретичне, так і практичне підґрунтя. З точки зору теоретичних напрацювань організаційно-економічний механізм управління підприємством формується під рядом економічних законів, принципів, методів, функцій, чинників, методик, інструкцій. З практичного боку організаційно-економічний механізм управління підприємством складається із сукупності організаційних, фінансових, матеріальних, трудових, інформаційних, інтелектуальних, техніко-технологічних, обліково-економічних, безпекових та інших елементів, які в цілому можна віднести до внутрішніх по відношенню до середовища діяльності підприємства. Існують також елементи зовнішнього середовища, серед яких

можна виділити: нормативно-правове забезпечення, вплив постачальників ресурсів, споживачів, конкурентів, міжнародного середовища, державних органів та громадських організацій та ін. Як наслідок, з теоретичної і практичної точки зору обрана для дослідження проблематика статті є актуальною і потребує поглибленого вирішення.

Узагальнення елементів організаційно-економічного механізму управління діяльністю підприємства досить тривалий час знаходить своє вираження у працях різних вчених. Серед напрацювань у цьому напрямку варто відмітити публікації Н. Богацької [1], О. Бойка [2], В. Брича [3; 6], В. Гудак [7], Л. Довгань [4], О. Кричевської [1], В. Луценкової [4], А. Омельченко [5], М. Пархомця [7], О. Сватюка [8], О. Селезньової [9], С. Цуркан [10], Є. Шермана [11] та ін. Зазначені автори досліджують елементи організаційно-економічного механізму управління підприємствами з галузей національної економіки України і схиляються до думки, що потрібно виділяти різні чинники діяльності підприємств в якості елементів організаційно-економічного механізму управління ними. З такою думкою можна погодитись, але вона потребує уточнення.

Вивчення існуючих публікацій та напрацювань різних авторів дало змогу встановити, що в дослідженнях відсутня змістовна класифікація та узагальнення елементів організаційно-економічного механізму управління діяльністю підприємства. Окремі положення та думки носять фрагментарний характер і стосуються більш загальних аспектів діяльності підприємств, ніж характерних елементів організаційно-економічного механізму управління підприємствами. Для цього потрібно здійснювати ряд досліджень та узагальнень на науково-практичному рівні, а відповідний досвід викладати у наукових працях.

Метою статті є формування сукупності елементів організаційно-економічного механізму управління діяльністю підприємства на основі проведення теоретико-практичних досліджень та узагальнення існуючих класифікацій елементів організаційно-економічного механізму у науковій літературі.

Основний текст.

Організаційно-економічний механізм управління діяльністю підприємства передбачає орієнтацію на максимізацію ефективності організації функціонування бізнесу у ринковому середовищі. Для кожного бізнесу може бути поставлена своя мета присутності на ринку, відповідно до чого формується набір потрібних елементів. Проте відкритий характер діяльності переважної більшості підприємств по відношенню до зовнішнього середовища вимагає врахування всіх існуючих чинників та вказує на необхідність постійного розширення елементів організаційно-економічного механізму управління підприємством.

Елементне наповнення організаційно-економічного механізму управління підприємством міститься у визначенні даного терміна, який трактується як сукупність організаційних і економічних важелів управлінського впливу, спрямованих на формування, використання та вдосконалення організаційних,

виробничих, техніко-технологічних; фінансових, економічних, кадрових, екологічних та безпекових ресурсів для максимізації прибутку підприємства, а також зміцнення конкурентних переваг на ринку та вартості бізнесу. Фактично, організаційно-економічний механізм управління підприємством передбачає залучення та перетворення згідно цілей підприємства організаційного потенціалу, техніки і технологій, виробничих ресурсів, фінансово-економічних складників, знань у комплексі із робочою силою, а також ресурсів безпеки та підтримки допустимого рівня забруднення навколишнього середовища. До складу цих елементів організаційно-економічного механізму управління підприємством можуть входити значна кількість конкретних ресурсів, з використанням яких досягається максимізація прибутку та зростання вартості бізнесу внаслідок здійснення відповідних управлінських впливів. Розвиток даної проблематики вже проводиться у працях значної кількості авторів, хоча і потребує уточнення.

О. Бойко звертає увагу на організаційний механізм управління машинобудівним підприємством, згідно тверджень якого він складається із сукупності правил, організаційних правових нормативів, стандартів щодо регулювання структури управління, обов'язків, прав та відповідальності органів управління та управлінських працівників, організації процесу їхньої діяльності. У рамках організаційного механізму управління діяльністю підприємством звернено увагу на розподіл функціональних завдань між різними виконавцями; забезпечення оснащення процесів управління необхідними інформаційними технологіями та ресурсами, управління трудовим колективом, налаштування необхідного рівня матеріального і морального стимулювання роботи персоналу [2, с. 29].

Можна побачити, що організаційний механізм управління діяльністю підприємства включає перелік елементів, що стосуються більше організації управлінського впливу на забезпечення роботи підприємства та досягнення його головної мети у ринковому середовищі. Крім того, необхідним є включення до організаційного механізму динамічних і статичних елементів.

Серед статичних елементів виділяються правовий і мотиваційний, в основі яких закладено напрацювання зовнішніх учасників по відношенню до підприємства, які не залежать від нього. У свою чергу до динамічних елементів відносяться стратегічне управління, економічне забезпечення, організаційно-функціональна робота, інформаційне забезпечення та управління опором змінам.

З огляду на це слід відзначити, що сфокусовано увагу на деякі економічні аспекти діяльності підприємства, що вказує на присутність зв'язку організаційного та економічного механізму управління підприємством. З цією думкою можна погодитись, оскільки досягнення ключової мети функціонування підприємства у ринковому середовищі, яка пов'язана із максимізацією прибутку та вартістю бізнесу, має економічну природу і організаційна складова повинна тісно переплітатись із фінансово-економічною роботою.

Відповідно до дослідження С. Цуркан до елементів організаційно-

економічного механізму управління діяльністю підприємства можна віднести організаційно-інформаційне середовище, техніко-технологічне забезпечення, соціально-економічну систему, юридично-правові елементи, демографічну ситуацію, геополітичне розміщення бізнесу підприємства. На думку науковця, серед елементів організаційно-економічного механізму діяльності підприємства варто розглядати переважну більшість аспектів його діяльності. Хоча зазначений перелік можна ще розширювати і в цьому контексті потрібно звернутись до досвіду інших наукових праць [10, с. 67].

Н. Богацька, О. Кричевська у складі організаційно-економічного механізму забезпечення прибутковості підприємства, який входить до складу загального організаційно-економічного механізму управління підприємством, виділяють декілька груп відповідних елементів. До першої групи елементів входять адміністративні та ринкові інструменти, в складі яких знаходиться регулюючий вплив на рівні держави, регіону, окремої установи чи підприємства. До їх складу можна віднести такі забезпечувальні підсистеми, як: правова, кадрова, нормативно-регулююча, інформаційно-консультативна [1, с. 656].

До другої групи елементів входить економічна складова управління діяльністю підприємства, представлена інноваційно-інвестиційними заходами, фінансово-кредитним регулюванням, системою страхових відносин, фіскальною політикою, ціноутворенням, мотиваційними засобами, способами стимулювання на шляху підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Третій блок елементів організаційно-економічного механізму управління підприємством поєднує організаційну складову, представлену функціями управління, плануванням розвитку бізнесу, реалізацією маркетингової роботи по просуванню товарів та послуг підприємства і досягнення його цілей на ринку, зовнішньоекономічними зв'язками, відносинами лізингу та оренди.

Варто відмітити, що зазначена класифікація є досить змістовною та в повній мірі враховує перелік елементів організаційно-економічного механізму управління діяльністю підприємства. Звичайно, що в сучасних умовах потрібно особливу роль відводити управлінню економічною безпекою бізнесу, управлінню інформаційними ресурсами та новітньому забезпеченню інформаційних систем, управлінню відповідністю діяльності нормам екологічної безпеки та охорони навколишнього середовища. Останніми роками в Україні набуває особливого значення врахування в діяльності підприємств євроінтеграційних спрямувань національної економіки та інтересів працівників у частині створення комфортних умов праці та відпочинку і забезпечення належних рівнів оплати праці. Зважаючи на це, зазначені обставини потрібно враховувати у якості елементів організаційно-економічного механізму управління діяльністю підприємства.

Окремі автори звертають увагу на необхідність врахування в якості елементів організаційно-економічного механізму управління діяльністю підприємства відповідних принципів, методів та функцій. Зокрема, О. Селезньова вважає, що в організаційно-економічному механізмі управління діяльністю підприємства потрібно виділяти функції планування і прогнозування, організації, координації та регулювання, інформаційного

забезпечення, обліку, аналізу і контролю, мотивації, інноваційної спрямованості бізнесу. Здійснюючи свої обов'язки відповідно поданим функціям, керівники підприємств будуть створювати позитивні передумови для продуктивної й ефективної роботи трудового колективу у напрямку максимізації кінцевих результатів у відповідності з цілями підприємства [9, с. 23-25].

Серед основних принципів організаційно-економічного механізму управління діяльністю підприємства виділяються спеціалізація і диференціація діяльності, централізація або децентралізація, єдиноначальність або колегіальність, жорстке планування або ж гнучкість у роботі, тотальний контроль або делегування повноважень.

У роботі О. Селезньової звертається також увага на необхідність управління діяльністю підприємства з використанням сукупності організаційних та економічних методів. Зокрема, до організаційних методів відноситься побудова організаційних структур управління, регламентування роботи трудового колективу, нормування праці, проведення інструктажів, впорядкування роботи структурних підрозділів та окремих працівників і наділення їх відповідними повноваженнями, обов'язками і відповідальністю.

При цьому економічні методи організаційно-економічного механізму мають стосуватись встановлення цін на товари і послуги, ведення кредитної роботи, залучення джерел фінансування, страхування підприємств, бюджетування діяльності, розрахунку рівнів рентабельності, прибутковості, собівартості товарів чи послуг та ін.

У наукових доробках О. Селезньова проводить глибше дослідження елементів організаційно-економічного механізму управління підприємством. Виокремлено необхідність переходу від функцій управління підприємством до використання відповідних методів у цьому процесі. Запропоновані у дослідженні методи стосуються організаційної і економічної роботи, в результаті якої можна більш детально зрозуміти функції та відповідальність працівників за результати роботи підприємства, а також оцінити її стан на основі показників прибутковості та рентабельності бізнесу.

У свою чергу Є. Шерман наголошує на тому, що структура організаційно-економічного механізму розвитку підприємства передбачає виокремлення організаційної та економічної складової. При цьому організаційна ланка складається із управлінської, інформаційно-комунікаційної, кадрової та мотиваційної роботи, тоді як економічна ланка містить техніко-технологічні складові, фінансові обставини, інвестиційно-інноваційну активність, маркетингові та екологічні компоненти [11, с. 8].

Зазначене вказує на те, що кожне підприємство під час побудови та реалізації організаційно-економічного механізму управління діяльністю підприємства повинне враховувати ряд елементів, з використанням яких можна якісно та в повній мірі налагодити діяльність підприємства та досягти поставлених цілей. Від деталізації та сутнісного розуміння відповідальними особами елементів організаційно-економічного механізму залежатиме як робота підприємства, так і його перспективи у ринковому середовищі. Це

вказує на те, що спираючись на відповідні принципи та виконуючи функції з відповідним методичним наповненням можна раціонально будувати управління діяльністю підприємств в рамках сформованого організаційно-економічного механізму.

У роботі М. Пархомця та В. Гудака розглядається сукупність чинників організаційно-економічного механізму управління діяльністю підприємства. Серед них доцільно виокремити зовнішні та внутрішні чинники. До зовнішніх чинників відносяться чинна нормативно-правова база, політична ситуація в країні, насиченість ринків товарів та послуг, фінансово-кредитна політика держави, рівень інноваційної активності підприємств, зовнішньоекономічна політика підприємств, морально-етичні цінності споживачів та споживчі настрої у суспільстві, соціальна політика в державі, вплив навколишнього середовища на діяльність підприємств, стан попиту та пропозиції на ринку товарів і послуг. До внутрішніх чинників автори відносять стан організації виробництва та управління підприємством, склад фінансових ресурсів, а також стратегію і тактику управління ними, досягнутий рівень розвитку асортименту продукції підприємства з використанням новітніх технологій, структуру собівартості продукції з врахуванням можливостей її раціоналізації, досягнутий рівень трудомісткості продукції і продуктивності праці, якісний та кількісний склад персоналу, рівень мотивації та стимулювання праці [7, с. 23].

На нашу думку, зазначені чинники можна вважати елементами організаційно-економічного механізму управління діяльністю підприємства, оскільки під їх впливом формуються та реалізуються відповідні управлінські рішення. На рівні підприємств розробляються процедури реагування та врахування дії зазначених чинників, тобто відбувається їх перенесення в організаційно-економічний механізм управління підприємством.

Недоліком наведеної класифікації чинників варто відзначити їх застарілість, оскільки не враховано зростання ролі інформаційного забезпечення, використання новітніх технологій на основі передового зарубіжного досвіду, розвиток персоналу підприємств та освоєння нових способів ведення виробництва і управління бізнесом. Потребує додаткового розгляду зовнішньоекономічна діяльність підприємств, яка є компонентом забезпечення росту прибутковості бізнесу і, відповідно, зростання ефективності організаційно-економічного механізму.

В. Луженцова, Л. Довгань у своїй роботі пропонують відмінну від інших науковців структуру організаційно-економічного механізму розвитку підприємства. Вважають, що необхідно виділяти систему забезпечення, функціональну систему та цільову систему. До складу системи забезпечення вчені відносять правове середовище, ресурсну базу, нормативно-методичне забезпечення, науково-технічне та інформаційне забезпечення. У функціональній системі містяться підсистеми планування, організації, мотивації, контролю та регулювання. До цільової системи, в свою чергу, входять мета і цілі підприємства, кінцеві результати діяльності, критерії вибору та оцінки цілей та результатів [4, с. 5].

Зазначені положення дослідження мають схожий із попередніми

результатами перелік елементів організаційно-економічного механізму, але вони розподілені на специфічні групи за іншим принципом. Якщо у попередніх роботах елементи розподілялись головним чином на зовнішні та внутрішні по відношенню до середовища діяльності підприємства, то у даному випадку вони розподілені як підсистеми забезпечення діяльності підприємства. Така класифікація може також використовуватись, але її варто вважати неповною через відсутність деяких важливих елементів, згаданих в рамках даної статті.

А. Омельченко [5, с. 71] вважає, що у складі ефективного організаційно-економічного механізму управління підприємством повинні бути інструменти економічного, організаційного, соціально-психологічного, техніко-технологічного, маркетингового, екологічного та правового характеру, які в повній мірі варто відносити до елементів організаційно-економічного механізму. Разом з тим, важливо вірно наповнювати ці групи елементів потрібним інструментарієм, з використанням якого буде реалізовуватись управлінська діяльність працівників підприємства та власників бізнесу.

Враховуючи наукові напрацювання пропонуємо авторський підхід до елементів організаційно-економічного механізму управління підприємством. Доцільним є виокремлення у складі організаційно-економічного механізму функції, методи, принципи та важелі. Крім того, враховуючи те, що організаційно-економічний механізм розподіляється на організаційну і економічну складову, то, відповідно, елементне наповнення потрібно формувати у розрізі організаційної та економічної підсистем підприємства.

На рис. 1 наведений перелік організаційних елементів організаційно-економічного механізму управління підприємством.

До них пропонується відносити планування діяльності підприємства, формування взаємовідносин у органах управління, побудова організаційної структури підприємства, організація управлінських процесів, забезпечення відповідності нормативно-правовому регулюванню, облік і контроль управлінських рішень, формування функціональної інформаційної системи, формування якісного складу органів управління та мотиваційної політики.

Економічна складова організаційно-економічного механізму управління підприємством подана на рис. 2.

Врахування зазначених елементів організаційно-економічного механізму під час управління діяльністю підприємства дозволить забезпечити його ефективне функціонування у ринковому середовищі з метою реалізації поставлених цілей відповідно до запитів власників бізнесу та вимог споживачів.

Висновки.

На основі проведеного дослідження встановлено існування значної кількості підходів до класифікації елементного наповнення організаційно-економічного механізму управління підприємством. У науковому середовищі серед елементів організаційно-економічного механізму управління діяльністю підприємства виділяють забезпечення належного функціонування органів управління підприємством та роботи персоналу (розробка організаційних структур управління), організаційно-інформаційне середовище, техніко-технологічне забезпечення, соціально-економічну систему, юридично-правові

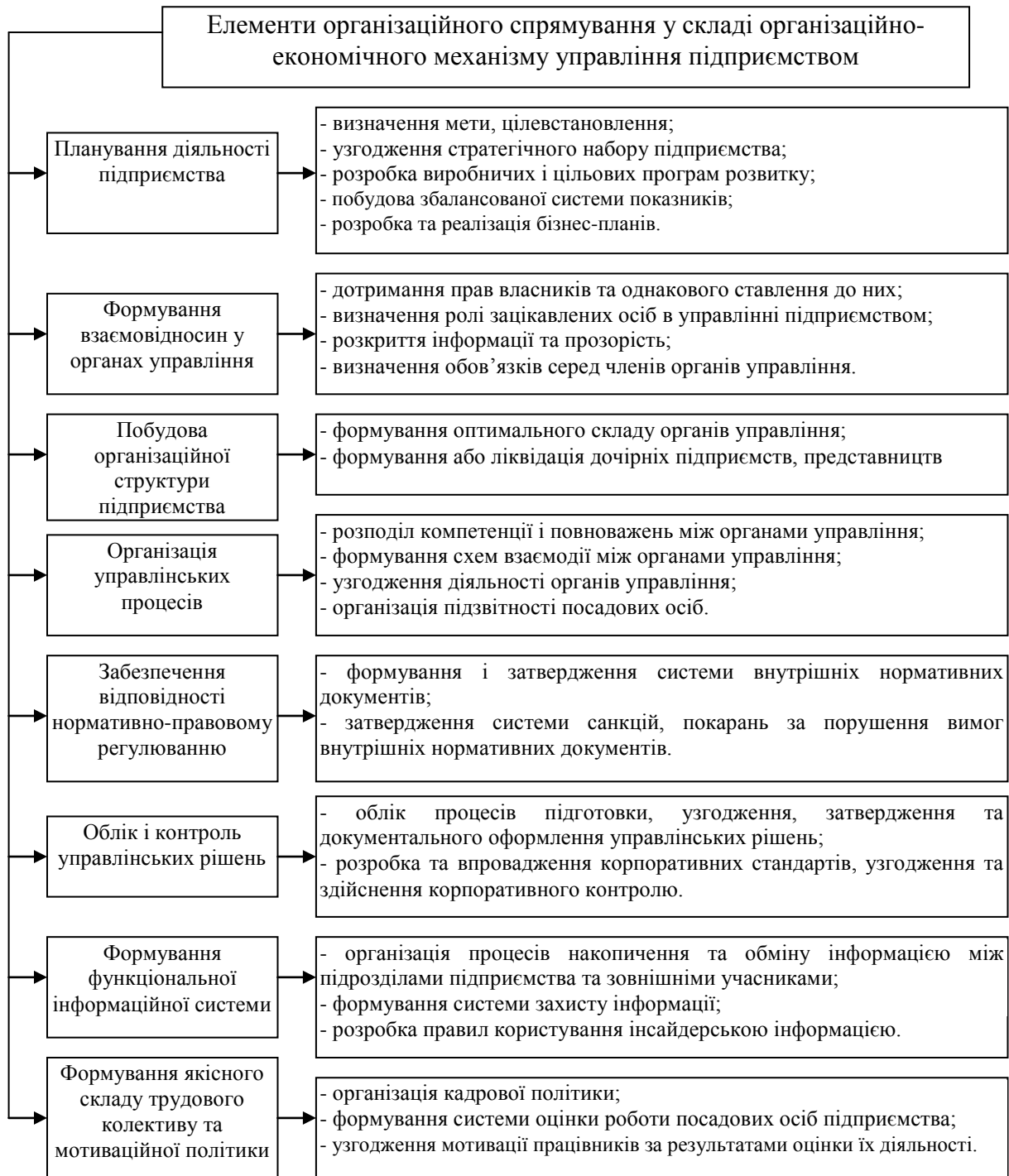

Рис. 1. Організаційні елементи організаційно-економічного механізму управління підприємством

Джерело: авторська розробка

елементи, необхідність орієнтації бізнесу підприємства на зовнішні ринки.

З огляду на це потребує систематизації різноманітність елементів організаційно-економічного механізму управління діяльністю підприємства. Зокрема, запропоновано авторський підхід до класифікації елементів організаційно-економічного механізму шляхом виокремлення двох груп елементів: організаційні та економічні.

Водночас екологічна та безпекова складова організаційно-економічного механізму управління підприємством залишаються мало дослідженими. Це

свідчить про необхідність проведення подальших досліджень організаційно-економічного механізму діяльності підприємства шляхом врахування сучасних глобалізаційних факторів впливу на розвиток підприємства.

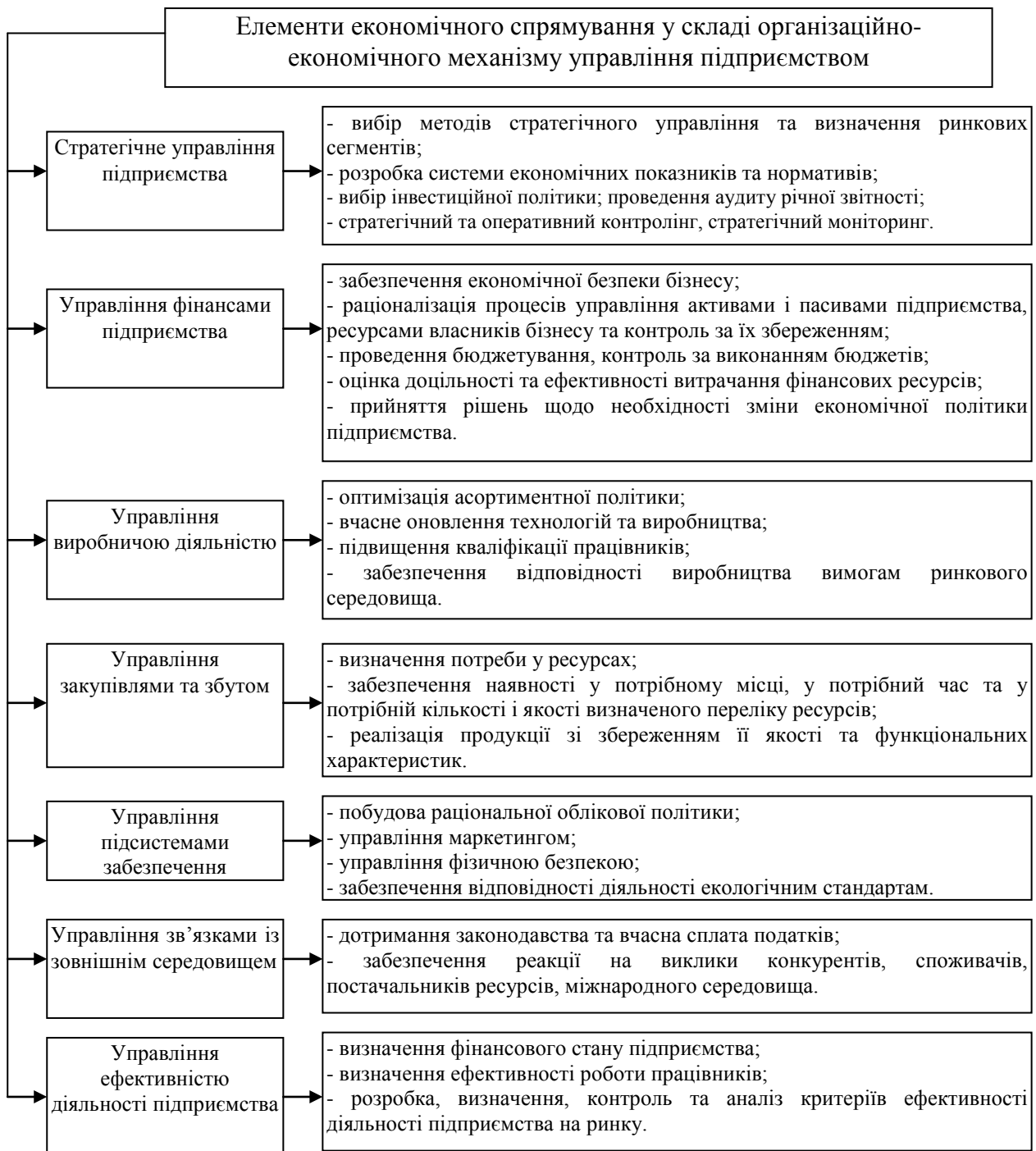

Рис. 2. Економічні елементи організаційно-економічного механізму управління підприємством

Джерело: авторська розробка

Література:

1. Богацька Н. М., Кричевська О.А. Організаційно-економічний механізм забезпечення прибутковості підприємства. *Молодий вчений*. 2016. № 12 (39). С. 655-658.

2. Бойко О. Б. Формування ефективного організаційного механізму управління машинобудівним підприємством. *Економічний аналіз*. 2015. Том 19. № 2. С. 26-32.

3. Брич В. Я., Федірко М. М., Артемчук Т. О. Трансформація організаційної структури енергокомпанії. *Економічний аналіз*. 2017. Т. 27. № 3. С. 167-172.

4. Луженцова В. В., Довгань Л. Є. Формування організаційно-економічного механізму розвитку підприємства з виробництва морозива з урахуванням сезонності продукту. *Актуальні проблеми економіки та управління* : збірник наукових праць молодих вчених. 2015. Вип. 9.

5. Омельченко А. І. Особливості формування організаційно-економічного механізму технологічного розвитку промислових підприємств. *Інвестиції : практика та досвід*. 2016. № 21. С. 70-73.

6. Організаційно-економічний механізм енергозбереження : монографія / Ю. В. Дзядикувич, В. Я. Брич, В. В. Джеджула [та ін.]. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 154 с.

7. Пархомець М. К., Гудак В. В. Організаційно-економічний механізм забезпечення дохідності сільськогосподарських підприємств: теорія, методика, практика: монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 256 с.

8. Сватюк О. Р. Основні елементи організаційного та економічного механізму корпоративного управління акціонерними товариствами. *Економіка і організація управління*. 2014. Вип. 3-4. С. 234-242.

9. Селезньова О. О. Розвиток організаційно-економічного механізму управління маркетинговою діяльністю будівельних підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2016. Вип. 6. Ч. 3. С. 23–26.

10. Цуркан С. М. Сутність та складові елементи організаційно-економічного механізму використання персоналу промислових підприємств. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2016. № 2(1). С. 62-73.

11. Шерман Є. М. Організаційно-економічний механізм розвитку підприємств харчової промисловості: дис.... канд. ек. наук: 08.00.04 / Шерман Є. М.; М-во освіти і науки України, Херсонський національний технічний університет. Херсон, 2015. 247 с.

References:

1. Bohatska, N. M., and Krychevska, O. A. (2016). Orhanizatsiino-ekonomichni mekhanizm zabezpechennia prybutkovosti pidpriemstva [Organizational and economic mechanism of profitability of enterprise]. *Molodyi vchenyi – Young Scientist*, № 12 (39), 655-658 [in Ukrainian].

2. Boiko, O. B. (2015). Formuvannia efektyvnoho orhamizatsiinoho mekhanizmu upravlinnia mashynobudivnym pidpriemstvom [Formation of effective organizational management mechanism for the machine-building enterprise]. *Ekonomichniy analiz – Economic analysis*. Vol.19. № 2, 26-32 [in Ukrainian].

3. Brych, V. Ya., Fedirko, M. M., Artemchuk T. O. (2017). Transformatsiia orhanizatsiinoi struktury enerhokompanii [Transformation of the organizational structure of energy company] *Ekonomichnyi analiz – Economic analysis*. Vol. 27. № 3, 167-172 [in Ukrainian].

4. Luzhentsova, V. V., and Dovhan, K. Ye. (2015) Formuvannia orhanizatsiino-ekonomichnoho mekhanizmu rozvytku pidpriemstva z vyrobnytstva morozyva z urakhuvanniam sezonnosti produkru [Formation of organizational and economic mechanism of enterprise

development for ice cream production account seasonality of product]. *Aktualni problemy ekonomiky ta upravlinnia – Actual problems of economy and management. Issue 9* [in Ukrainian].

5. Omelchenko, A. I. (2016). Osoblyvosti formuvannia orhanizatsiino-ekonomichnoho mekhanizmu tekhnolohichnoho rozvytku promyslovykh pidpriemstv [Features of the formation of organizational and economic mechanism of technological development of industrial enterprises]. *Investytsii : praktyka ta dosvid – Investments : practice and experience. № 21*, 70-73 [in Ukrainian].

6. Dziadykevych, Yu. V., Brych, V. Ya., Dzhedzhula, V. V., et al. (2018). *Orhanizatsiino-trjnjmichnyi mekhanizm enerhozberezhennia [Organizational and economic mechanism of energy saving]* : monograph . Ternopil : TNEU [in Ukrainian].

7. Parkhomets, M. K., and Hudak, V. V. (2014). *Orhanizatsiino-ekonomichnyi mekhanizm zabezpechennia dokhidnosti silskohospodarskykh pidpriemstv : teoriia, metodyka, praktyka [Organizational and Economic Mechanism for Providing Profitability of Agricultural Enterprises: Theory, Methodology, Practice]* : monograph. Ternopil : TNEU [in Ukrainian].

8. Svatiuk, O. R. (2014). Osnovni elementy orhanizatsiinoho ta ekonomichnoho mekhanizmu korporatyvnoho upravlinnia aktsionernymy tovarystvamy [The main elements of organizational and economic mechanism of corporate governance of stock companies]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia – Economics and management organization. Issue 3-4*, 234-242 [in Ukrainian].

9. Seleznova, O. O. (2016). Rozvytok orhanizatsiino-ekonomichnoho mekhanizmu upravlinnia marketynhovoio diialnistiu budivelnykh pidpriemstv [Development of organizational and economic management mechanism of marketing activity of construction enterprises]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalniho universytetu. Serii : Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo – Scientific herald of Uzhgorod National University. Series: International Economic Relations and World Economy . Issue 6. Part 3*, 23–26 [in Ukrainian].

10. Tsurkan, S. M. (2016). Sutnist ta skladovi elementy orhanizatsiino-ekonomichnoho mekhanizmu vykorystannia personalu promyslovykh pidpriemstv [The essence and elements of organizational and economic mechanism for the using of personnel of industrial enterprises]. *Problemy i perspektyvy rozvytku pidpriemnytstva – Problems and prospects of entrepreneurship development. № 2(1)*, 62-73 [in Ukrainian].

11. Sherman Ye. M. (2015). Orhanizatsiino-ekonomichnyi mekhanizm rozvytku pidpriemstv kharchovoi promyslovosti [Organizational and economic mechanism of development of enterprises of the food industry] : *Candidates thesis*. Kherson : Kherson National Technical University [in Ukrainian].

Abstract. *The article is devoted to deepen of the elements formation of the organizational and economic management mechanism of enterprise. The approaches to the classification of elements of organizational and economic management mechanism at enterprise are explored. The factors of elements formation of the organizational and economic management mechanism of enterprise are determined. The consideration of internal and external factors as elements of organizational and economic mechanism is proposed. The elements of the organizational and economic management mechanism of enterprise are systematized according to the following criteria's: organizational elements, economic elements.*

Key words: *organizational and economic mechanism, management activity of enterprise, external environment, internal environment.*

Науковий керівник: д.е.н., професор Брич В. Я.

Стаття надіслана: 11.12. 2018 р.

© Шпак Я. О.